

HRVATSKI LOVAČKI SAVEZ

PRAVILNIK O RADU PASA NA DIVLJU SVINJU

Zagreb, 2012.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom Hrvatski lovačkiki savez (HLS) određuje uvjete za pojedina ispitivanja radnih sposobnosti lovačkih pasa glasnog gona u radu na divlju svinju za cijelo područje Republike Hrvatske koji su obavezni za sve članice, a čija je osnovna svrha ispitivanje stvarne vrijednosti i lovne uporabljivosti lovačkih pasa. Ispitivanje radnih sposobnosti pasa glasnog gona u radu na svinju dijeli se na:

- a) Jednostavni ispit rada
  - lokalnog karaktera
  - regionalnog karaktera
  - državnog karaktera
- b) Prošireni ispit

Jednostavni ispiti rada održavaju se na manifestacijama lokalnog, regionalnog i državnog karaktera, a prošireni ispiti se mogu održavati na državnim, međunarodnim i kup natjecanjima.

Članak 2.

Ispite u radu pasa na divlju svinju u gateru može organizirati i provoditi HLS preko svojih članica i udruga. Ispiti se u pravilu provode u ograđenom lovištu ili u gateru koji je kao takav uveden u LGO predmetnog lovišta u kojemu se provodi ispit. Teren gdje se obavlja ispitivanje pasa u radu na divlju svinju mora biti primjeren rangu natjecanja i imitirati prirodno stanište divlje svinje. Ukoliko se ispit odvija u ograđenom lovištu veličina lovišta nije limitirana, a sama organizacija mora biti takva da se realno može ocjeniti kvaliteta privedenih pasa.

Članak 3.

Za potrebe jednostavnih ispita prostor za obuku i ispitivanje (gater) treba biti minimalne površine 1 ha, sa svim uvjetima za život divlje svinje (sukladno zakonu o dobrobiti životinja).

Kup natjecanja jednostavnog ispita odvijaju se u gaterima površine jednog hektara ili većim, a kup natjecanja u gaterima površine 4 ha ili većim.

Za potrebe proširenih ispita, gater treba biti minimalne površine 4 ha ograđen čvrstom i kvalitetnom žičanom ogradom minimalne visine 1,8 metara, dovoljno sigurno da divlja svinja ne može izaći van.

Sam teren u gateru mora biti obrastao barem u 1/2 šumskim raslinjem, a od toga jedan dio mora biti niže šumsko raslinje (podrast ili šikara) u kojem inače obitavaju divlje svinje.

Idealno bi bilo da je ¼ podrast, ½ visoka šuma i ¼ poljoprivredna površina u koju će se zasijati kukuruz, čičoka ili slična ratarska kultura.

U samom gateru mora biti hranilište, pojilište (ili tekuća voda) i kaljužište (sukladno zakonu o dobrobiti životinja) da bi divlja svinja imala sve uvjete za normalan život.

Divlja svinja namjenjena za obuku i ispitivanje pasa u radu na divlju svinju mora biti primjerenog gojidbenog i zdravstvenog stanja, minimalne starosti godinu dana i minimalne mase 70 kg. Osim toga divlja svinja mora biti primjerene psihofizičke sposobnosti i karaktera, odnosno da se ne boji pasa, da pruža adekvatan otpor privedenom psu, te normalnog ponašanja primjerenog vrsti. Za potrebe proširenih natjecanja organizator mora osigurati rezervnu živu divlju svinju, te odstrijeljenu divlju svinju za potrebe krvnog traga.

Za vrijeme ispitivanja pasa u radu na divlju svinju u gateru može biti samo jedna divlja svinja, a druga u pričuvi, ukoliko se ukaže potreba za mjenjanjem divlje svinje tijekom ispita.

Članak 4.

Teren treba biti ispresjecan primjerenim brojem prosjeka (od čeke u pravcima prema ogradi), a po potrebi i šljukarama da bi suci mogli pratiti i ocjenjivati rad pasa. U gateru od 1 ha potrebna je jedna čeka i minimalano 4 prosjeke (u svim pravcima od čeke prema ogradi), a na proširenom ispitu ukoliko je gater veći od 4 ha na svakih započelih 5 ha po jedna čeka.

Kaljužište ili potok mora biti vidljivo s čeke.

Čeke za smještaj sudaca i manipulanata s divljači prilikom natjecanja trebaju biti postavljene na najpreglednijem mjestu u gateru, čvrste i stabilne, natkrivene i na dvije etaže. Donja etaža se nalazi na 1 metar visine od tla minimalne površine 6 m², a gornja etaža minimalne površine 4 m².

Članak 5.

Na prvenstvenim natjecanjima osim gatera, organizator mora imati osiguran prostor (teren) za ispitivanje na krvnom tragu, ponašanje na pucanj i odloživost.

Teren za ispitivanje ponašanja na pucanj i odloživost mora biti udaljen najmanje 300 m od gatera, a teren za krvni trag 500 m.

Članak 6.

Na ispit u radu na divlju svinju mogu biti privedene sve pasmine pasa glasnog gona, odnosno svi jazavčari, lovačke pasmine terijera, goniči i dizači divljači. Na ispite u radu na divlju svinju mogu se prijaviti psi s važećom rodovnicom, pozitivnom ocjenom eksterijera i položenim IPO za pasminsku grupu kojoj pripadaju.

Članak 7.

Na jednostavnim ispitima sude minimalno 2 suca, a na proširenim ispitima minimalno 3 suca s pripadajućim licencama suca za rad navedenih grupa pasa, dok rad na krvnom tragu (na proširenom ispitu) ispituje sudac s položenim ispitom za rad pasa krvosljednika.

Na natjecanje organizator može primiti maksimalno 30 pasa po danu trajanja ispita.

Na jednostavnom ispitu u pravilu ocjenjivanje traje jedan dan, dok na proširenom ispitu traje 2 dana.

Na proširenom ispitu organizator treba organizirati veterinarsku, zdravstvenu i redarsku službu, te izraditi katalog natjecatelja, a prema podacima iz prijavnice.

Za polaganje jednostavnog ispita natjecatelji se prijavljuju na licu mjesta, a za prošireni ispit organizator je dužan najmanje mjesec dana ranije objaviti vrstu priredbe, listu predviđenih sudaca, te distribuirati prijavnicu za istu.

Članak 8.

Organizator zadržava pravo izmjene sudaca i pravodobnog otkazivanja ispita i to najmanje 5 dana ranije, a o tome mora obavijestiti prijavljene natjecatelje i suce, a novac za prijavninu vratiti. Ako priredbu otkaže kasnije, a neki natjecatelji ili suci dođu, dužan je nadoknaditi nastale troškove. Vlasnik ili vodič psa na vrijeme podnosi prijavu organizatoru na propisanoj prijavnici, u roku koji odredi organizator, a kojoj prilažu dokaz o uplaćenju prijavnini.

Strani državljani sudionici natjecanja prijavljuju se u roku navedenom na prijavnici, a uplatu obavljaju po dolasku.

Na ispitima je moguće i ekipno natjecanje sukladno pravilniku o ekipnom natjecanju.

Poslije zaključenog prijavljivanja za ispite ne može biti prihvaćena nikakva izmjena ili zamjena prijavljenog psa s neprijavljenim psom.

Odjava na ispitima prihvaća se najmanje 5 dana prije natjecanja i tada se vraća uplaćeni iznos. Smatra se da su kuje u tjeranju pravovremeno objavljeni i na sam dan natjecanja.

Na ispite i natjecanje ne mogu se prijaviti psi oboljeli od zaraznih bolesti, bez pripadajuće i vrijedeće dokumentacije o cjepljenju protiv bjesnoće te kuje u tjeranju.

Redoslijed ispitivanja pojedinih pasa određuje se ždrijebanjem prije početka samog ispita. Prozivanje pri ždrijebanju vrši se prema redoslijedu prispjeća prijava.

Članak 9.

Vodič psa mora biti punoljetan. Vodič psa može biti vlasnik psa ili neka druga osoba. Vodiči s psima moraju biti na zbornom mjestu u propisano vrijeme, te biti prisutni na natjecanju do kraja manifestacije.

Izmjena vodiča psa tijekom ispita nije dozvoljena.

Na proširenom ispitu vodič se predstavlja prilikom polaganja discipline vodljivost i odloživost, a na jednostavnom ispitu prilikom ulaska u gater i dolaska do čeke.

Pri tome je dužan voditi psa do čeke, predstaviti sebe i psa te upoznati suce na ponašanje psa prilikom odvajanja psa od divlje svinje od strane manipulanata.

Vodič mora biti lovački odjeven.

Članak 10.

Prisutnim vodičima i gledateljima dozvoljava se da s vanjske strane gatera, na mjestima koja su za to određena u miru i tišini promatraju rad pasa u gateru. Vodiči koji čekaju redoslijed nastupa sa svojim psima moraju biti udaljeni od gatera koliko to organizator odredi, a najmanje 100 metara.

Gledatelji ne smiju galamiti, bodriti ili na bilo koji drugi način ometati rad pasa u gateru. Suci imaju pravo zatražiti od redarske službe odstranjivanje svih osoba koje ometaju tijekom ispita ili natjecanja ili prekinuti ispit dok se takva osoba ne udalji.

Vodičima i gledateljima nije dozvoljeno kretanje i boravak na terenu gdje se vrši ispit na krvnom tragu, a ostale vodiče do mjesta početka izvučenog krvnog traga prema redoslijedu nastupa vodi pomoćnik voditelja ispita.

Vodič ima pravo odustati od natjecanja bez obrazloženja svog postupka, ali mora to najaviti sucima ili voditelju ispita, a tim postupkom gubi stečena prava, odnosno povrat prijavnine.

Članak 11.

Svaku ocjenu iz pojedinih ispitnih disciplina suci trebaju javno obznaniti svakom pojedinom natjecatelju odmah po završetku turnusa.

Na sudačke odluke prigovor se može podnijeti u pisanom obliku uz kauciju čiju visinu određuje organizator, na one povrede koje nisu u skladu s pravilnikom isključivo za vrijeme trajanja priredbe.

Priredba traje, odnosno žalbeni rok traje još pola sata od trenutka proglašenja rezultata.

Prigovor se predaje voditelju ispita koji zajedno sa sucima i delegatom ukoliko je prisutan razmatra prigovor, zajednički donose rješenje, a delegat obznanjuje rješenje.

Kao rješenje prigovora sud može donijeti opoziv ispitnog rezultata, ponavljanje ispitnih disciplina ili odbijanje prigovora.

U slučaju neosnovanih prigovora kaucija pripada organizatoru, a u slučaju pozitivnog rješenja kaucija se vraća natjecatelju. Na stručnost sudaca i dodjeljenu ocjenu nije moguć prigovor, osim ako je ocjena dodjeljena suprotno od pravilnika.

Članak 12.

Za organizaciju međunarodnog ispita organizator mora angažirati 3 suca iz najmanje dvije različite države.

Organizator određuje voditelja ispita, njegove pomoćnike i službene pucače. Voditelj ispita u pravilu mora biti lovno – kinološki sudac ili iskusan vodič. Voditelj ispita potpisuje izvještaj zajedno sa sucima.

Suce na ispitu ili natjecanju u radu pasa na divlju svinju odobrava i imenuje povjerenstvo za lovnu kinologiju HLS-a, na prijedlog organizatora.

Organizator ispita dužan je sucima osigurati noćenje ukoliko je potrebno, nadoknaditi troškove prijevoza, i naknadu za rad.

Sudac ne smije ocjenjivati pse u svom vlasništvu kao ni pse koji su se u posljednja 3 mjeseca prije ocjenjivanja nalazili u njegovu vlasništvu.

Suci su dužni točno, maksimalno objektivno, savjesno i nepristrano u skladu s pravilnikom ocjenjivati, konsenzusom svih nazočnih sudaca međusobno usklađivati ocjene u svakoj pojedinoj disciplini, te se korektno ponašati prema natjecateljima.

Članak 13.

Pripravnik za suca za rad stažira na ispitima sukladno odobrenju povjerenstva za lovnu kinologiju HLS-a. Pripravnik se za vrijeme i nakon trajanja ispita mora suzdržavati od komentara ocijena i samog tijeka ispita, a u diskusiji o ocjenama smije diskutirati na traženje nekog od suca na navedenoj manifestaciji, a ocjene smije komentirati jedino pred sucima koji sude na istoj.

On nema pravo vodičima pasa davati upute, osim ako to od njega neki od sudaca zatraži.

Članak 14.

Organizator je dužan osigurati najmanje dvojicu, a po potrebi i više spretnih i odvažnih rukovaoca za manipulaciju i rad s divljom svinjom. Manipulanti moraju s ili bez pomoći alatki (prut, raklje, mreža) na zahtjev suca u datom trenutku prekinuti rad psa i udaljiti ga od divlje svinje, odnosno omogućiti vodiču i pomoći u hvatanju psa.

Na svim ispitima u radu pasa na divlju svinju u gateru, na čeki na gornjoj etaži može biti najviše 6 osoba (3 suca, 2 pripravnika i delegat), a na doljnjoj etaži voditelj ispita, vodič i manipulanti. Ostalim osobama zabranjen je boravak na čeki za vrijeme ispita.

STRUČNI DIO:

Članak 15.

Učinak rada pasa iz pojedinih disciplina ocjenjuje se sljedećim ocjenama:

5 = odličan, 4 = vrlo dobar, 3 = dobar, 2 = dovoljan, 1 = manjkav, 0 = nedovoljan

Za rad koji odstupa od idealnog za određenu ocjenu mogu se dodjeljivati i međuocjene s točnošću na pola ocjene (npr. 4,5; 3,5; 2,5; itd.)

Množenjem ocjena s propisanim koeficijentima dobije se broj bodova iz svake pojedine discipline, a njihovim zbrajanjem ukupan zbroj bodova.

Prema osvojenom broju bodova psima se dodjeljuju nagradni razredi (I, II, III) te počasne nagrade i kandidature. Postoji li veći broj pasa u istom nagradnom razredu, rangiranje se vrši prema bodovima, a evidentira po abecednom redu (Ia, Ib, IIa, IIb, IIc, IIIa, itd.). Ako se na taj način ne dobije nikakva razlika, odlučuje starost u korist mlađeg psa, ženka ima prednost pred mužjacom, ocjena iz discipline

ustrajnost u radu na divlju svinju, te ocjena eksterijera. U slučaju istih svih predviđenih elemenata pobjednik se odlučuje ždrijebom.

Suci ocjenjuju rad svakog psa pojedinačno, ocjene donose odmah po završenom turnusu, te o ocjenama iz pojedinih disciplina usmeno upoznaju vodiče dok su još u gateru, a nakon čega natjecatelj nema pravo prigovora. Ocjenske liste obavezno se ispunjavaju u tri primjerka, a potpisuju ih svi suci i voditelj ispita.

Za postignute uspjehe na ispitima predviđene su određene titule ili priznanja, odnosno počasni nazivi samo za pse koji su plasirani u I nagradni razred .

Ukoliko se titule dodjeljuju treba ih dodjeljivati u svakoj FCI grupi (III , IV , VI , VIII) ako su psi osvojili I nagradni razred.

Počasni nazivi dodjeljuju se psima i u drugom nagradnom razredu, ali samo na lokalnim i regionalnim ispitima. Svi postignuti rezultati na ispitima u radu pasa na divlju svinju u gateru unose se u radnu knjižicu uz upis bodova, nagradnog razreda i titule.

Članak 16.

Ispiti u radu na divlju svinju mogu biti jednostavni i prošireni.

Na jednostavnom ispitu ispituju se slijedeće discipline:

	koeficijent
1. Ponašanje na pucanj	2
2. Način pretraživanja terena	8
3. Kvalitet njuha	8
4. Glas kod divlje svinje prilikom oblagavanja	4
5. Oštrina prilikom rada na divlju svinju	6
6. Ustrajnost u oblagavanju	8
7. Glas u gonjenju	
- sljedoglasan	4
- vidoglasan	2
8. Poslušnost	2

Prošireni rad je složenog karaktera u kojem se ispituju slijedeće discipline:

	koeficijent
1. Ponašanje na pucanj	2

2. Način pretraživanja terena	8
3. Kvalitet njuha	8
4. Glas kod divlje svinje prilikom oblagavanja	4
5. Oštrina prilikom rada na divlju svinju	6
6. Ustrajnost u oblagavanju	8
7. Glas u gonjenju	
- sljedoglasan	4
- vidoglasan	2
8. Poslušnost	2
9. Vodljivost u lovištu	
- nevezan	4
- vezan	2
10. Odloživost	4
11. Rad na krvnom tragu	6

Članak 17.

Ukupan zbroj bodova po disciplinama daje sveukupan broj bodova koje je pas postigao, a dijeli se na razrede:

a) jednostavni ispit

I nagradni razred 171 - 210

II nagradni razred 131 - 170

III nagradni razred 80 – 130

b) prošireni ispit

I nagradni razred 231 – 280

II nagradni razred 171 - 230

III nagradni razred 120 - 170

Članak 18.

Pretraživanje gatera na jednostavnom ispitu traje 6 minuta, a na proširenom 8 minuta. Rad psa kod divlje svinje traje i ocjenjuje se 10 minuta od trenutka pronalaženja divljači ukoliko suci zbog izvanrednih okolnosti ne odluče drugačije (vrhunska oštrina, nezainteresiranost psa za rad ili ne odvajanje psa od vodiča).

Ako pas u zadanom vremenu ne pronađe divlju svinju suci odsviraju kraj turnusa i prekidaju daljnji rad psa. Po isteku vremena predviđenog za rad suci lovačkim rogom označavaju kraj turnusa, a vodič poziva psa.

Ukoliko se pas ne vrati vodiču ili ga vodič ne uhvati samostalno u roku od 2 minute na jednostanom ili 3 minute na proširenom ispitu suci šalju manipulante s divljači da pomognu u hvatanju psa. Nakon toga ocjena iz discipline poslušnost može biti najviše 2, bez obzira da li su psa uhvatili manipulanti ili vodič.

Pas za vrijeme rada kod divljači može napraviti nekoliko prekida u radu (obavljanje fizioloških potreba, nedostatak ustrajnosti, napuštanje zbog provjere da li ima još divljači u gateru). Svaki prekid rada veći od 30 sekundi računa se kao prekid, a kod svakog prekida se ucjena iz discipline ustrajnost u oblagavanju snižava za jednu ocjenu.

Kod trećeg prekida u radu dužeg od 30 sekundi suci prekidaju daljnji rad psa i diskvalificiraju ga.

Svaki prekid rada duži od 2 minute također za sobom povlači diskvalifikaciju.

Više kraćih prekida (npr. od 15, 20, 25 sekundi) također treba uzeti u obzir, zbrojiti ih i sukladno odstupanju od idealnog rada ocjenu sniziti za pola ili čak cijelu ocjenu.

UPUTE ZA OCJENJIVANJE:

Članak 19.

Ponašanje na pucanj

Ponašanje pasa i reakciju pasa na ispaljeni hitac ocjenjujemo na sljedeći način:

Vodiči pasa se sa svojim psima predviđenima za ispit rasporede po natjecateljskim brojevima u krug promjera tridesetak metara. Službeni pucač udalji se od ispitivanih pasa 15-20 metara i pripremi pušku sačmaricu za opaljivanje. Pucač treba pušku usmjeriti koso prema gore u smjeru suprotnom od ispitivanih pasa i pri tom mora obratiti pozornost na sigurnost gledatelja i ostalog osoblja te paziti da ne puca u smjeru naseljenog mjesta.

Vodiči se sa psima kreću u krug, s opuštenim povodnicima. Suci se nalaze u centru kruga i promatraju reakcije pasa na ispaljeni hitac. Vodiči imaju pravo diskretno upozoriti pse prije ispaljenog hica.

Pucač na znak suca ispalji hitac te suci promatraju reakcije pasa. Nakon isteka vremena od 30 sekundi pucanj se ponavlja. Pse koji ne pokazuju nikakve znakove streloplašljivosti treba ocijeniti ocjenom 5 i dopustiti im da se udalje iz ispitivane grupe.

Jednako ocjenjujemo pse koji na pucanj reagiraju smireno bez ikakvih znakova streloplašljivosti, kao i one

pse koji reagiraju žestoko i na ispaljeni hitac laju, snažno vuku povodac i pokušavaju se osloboditi zbog želje za lovom.

Ovakve reakcije dopuštamo jer na jednostavnim ispitima ispitujemo mlade pse, nedovoljno disciplinski obučene, a ovakva reakcija je produkt izuzetne strasti i volje za radom i takvo ponašanje treba cijeliti i maksimalno ocijeniti.

Ukoliko se pas na prvi hitac trzne ili strese zbog iznenađenosti, a na drugi hitac reagira normalno, odnosno zainteresirano za pucanj ili ravnodušno i nezainteresirano, ali bez ikakvih naznaka streloplašljivosti treba ocijeniti ocjenom 4, eventualo 4,5 ovisno o stupnju trzanja.

Pse koji pokazuju određenu dozu streloplašljivosti treba dodatno ispitati i utvrditi u kojem stupnju je ova osobina izražena i jesu li psi dovoljno kvalitetni za uzgoj i lov. Psi se i dalje nastavljaju kretati u krug, a pucač puca na naredbu sudaca, onoliko puta koliko suci to od njega zahtjevaju. Ako pas navaljuje na vodiča, podvija rep i cvili treba ga dodatno ispitati odvezanoga.

Pas koji na ispaljeni hitac skače na vodiča, podvija rep, ali ne biježi može dobiti maksimalno ocjenu 2 iz ponašanja na pucanj i ne isključuje se iz daljnjeg natjecanja.

Onaj pas koji pobjegne od svoga vodiča je streloplašljiv i treba ga ocijeniti ocjenom 0.

Svako odstupanje od idealnog ponašanja umanjuje ocjenu iz ove discipline srazmjerno težini odstupanja.

Članak 20.

Način pretraživanja terena

Vodič s psom na povodniku dolazi do čeke, predstavlja sucima sebe i psa, te na znak suca odvezuje psa. Vodiču nije dozvoljeno udaljavanje od čeke, ali mu je dozvoljeno bodrenje psa glasom, u trenutku puštanja. Nakon puštanja psa vodič se penje na prvu etažu čeke i nema daljnjeg kontakta sa psom do znaka za kraj turnusa ili odobrenja sudaca.

Pas nakon puštanja treba brzo i temperamentno u pasminskom ili individualnom stilu, „visokim ili niskim nosom“ pronaći trag divljači, prihvatiti trag, pri tome razlikujući svježe od starih tragova, stare treba ignorirati, a svježe strastveno prihvatiti i slijedi do pronalaska divljači. Poželjno je da pas pretražuje teren i prati trag u pasminskom stilu jer to govori o čistokrvnosti pasmine.

Maksimalnom ocjenom 5 ocjenjuje se pas koji po puštanju s povodnika žestoko kreće u pretraživanje, ne trčeći po prosjekama već tražeći po šumi i podrastu, te nailaskom na trag prihvaća isti i ispravlja ga, prateći trag bez greške, te tragom pronalazi divljač, bez obzira radilo se prvoj ili petoj minuti pretraživanja.

Vrijeme pronalaska divljači ne smije jedino utjecati na ocjenu iz ove discipline. Ponekad se dogodi da pas izuzetno kvalitetno pretražuje teren i ispravlja tragove, ali zbog vrlo teške i nepovoljne situacije i položaja divljači (divljač preko vode, divljač koja leži u kaljužištu, isl.) istu pronalazi tek pred kraj turnusa. Ovakav rad treba nagraditi visokom ocjenom bez obzira na vrijeme pretraživanja.

Pas koji ne pronađe divlju svinju u zadanom vremenu ili odustane od pretraživanja gatera i tri puta se vraća vodiču, te ne želi ponovo pretraživati, ocjenit će se ocjenom 0 i isključiti iz daljnjeg natjecanja.

Svako odstupanje od gore navedenog idealnog pretraživanja umanjit će ocjenu srazmjerno težini odstupanja.

Članak 21.

Kvaliteta njuha

Kvaliteta njuha ocjenjuje se na jednostavnom ispitu tijekom rada u gateru, a na proširenom ispitu ocjenu iz ove discipline donosimo uz rad u gateru uzevši u obzir i rad na krvnom tragu. O kvaliteti njuha ovisi točnost praćenja traga i brzina pronalaženja divlje svinje. Pas koji brzo registrira trag, prihvati ga i odabere najsvježiji trag, sigurno i točno ga izradi i pronađe divlju svinju u zadanom vremenu (bez gubljenja traga i prelaska s traga na trag) dobija najvišu ocjenu, bez obzira na vrijeme pronalaženja. Istu ocjenu dobija pas koji u okviru prve minute pronađe divljač visokim nosom.

Svako odstupanje od gore opisanog idealnog rada umanjuje ocjenu srazmjerno težini odstupanja.

Članak 22.

Glas kod divlje svinje prilikom oblagavanja

Prilikom pronalaženja divlje svinje pas se treba oglasiti i divlju svinju neprestano oblagavati do kraja vremena predviđenog za rad. Oglašavanje treba biti konstantno, bez većih oscilacija za vrijeme rada, a glas treba biti intenzivan, prodoran i zvonak, karakterističan za pasminu, iste kvalitete i količine od početka do kraja turnusa. Ocjenjuje se kvaliteta (boja i visina glasa), te količina glasa (učestalost oglašavanja). Boja i ton oglašavanja sačinjavaju pola ocjene, a drugu polovicu sačinjava količina oglašavanja. Psu kojem učestalost oglašavanja konstantno opada prema kraju turnusa treba također uzeti u obzir i recipročno tome sniziti ocjenu.

Npr. pas savršene boje glasa za pasminu s brojem oglašavanja preko 100 puta u minuti treba biti ocjenjen ocjenom 5, onaj koji ima perfektnu boju glasa, ali se oglašava 80 do 100 puta treba biti ocjenjen ocjenom 4,5.

Pas netipične boje glasa za pasminu, koji se oglašava 80 do 100 puta u minuti može dobiti maksimalno ocjenu 4.

Rad psa pri kojem se pas oglašava 60 do 80 puta u minuti sa savršenom bojom glasa bez opadanja u količini i kvaliteti glasa ocjenjuje se ocjenom 3,5, a onaj koji npr. gubi na kvaliteti glasa (promukne i sl.) može biti ocjenjen maksimalno ocjenom 3.

Pas koji reži ili šuti i uopće se ne oglašava ocjenjuje se ocjenom 0 i odstranjuje se s daljnjeg natjecanja.

Na količinu glasa u mjestu može utjecati položaj divlje svinje, tj. da li stoji, brani se ili leži, kao i da li je u gustišu pa pas mora oblajavati svinju na neviđeno, odnosno na njuh ili se nalazi u rjeđem dijelu gatera te može oblajavati viđenu divljač.

Proporcionalno odstupanju od naprijed opisanog rada ocjena se snižava.

Članak 23.

Oštrina prilikom rada na divlju svinju

Oštrina psa u radu na divlju svinju vrlo je važna osobina. Oštrina psa i ustrajnost u oblažavanju su osobine koje se nasljeđuju zajedno i korelacija između jedne i druge osobine vrlo je velika. Oštrina psa utječe na učestalost oblažavanja u mjestu. Prilikom ocjenjivanja oštrine valja obratiti pažnju i ocijeniti oštrinu, ali pri tome treba uzeti u obzir i opreznost zrelih i iskusnih pasa na oštroj svinji i ne treba je loše ocijeniti u odnosu na bezglavo napadanje preoštrih, neopreznih i neiskusnih pasa koji nisu lovili i pripremani su isključivo na mekoj svinji u gateru jer takvi psi ne pokazuju stvarnu već „napumpanu“ i nerealnu oštrinu i često stradavaju u lovu.

Pas koji sistematično i oštro, ali oprezno, učestalim napadima sa zadnje ili prednje strane ili stalnim kruženjem oko divljači pokrene divlju svinju ili ju uporno pokušava pokrenuti, ali mu to ne uspijeva zbog očite snage, oštrine i stabilnosti divljači ocjenjuje se najvećom ocjenom.

Pas koji ustrajno oblažava divljač, povremenim napadima je pokušava pokrenuti, ali mu to ne uspijeva ocjenjuje se ocjenom 4.

Pas koji stane na nekoliko metara od divlje svinje, ustrajno oblažava, ali je ne pokušava pokrenuti i čeka priliku da se divljač sama pokrene da bi je ugrizao i gonio treba biti ocjenjen ocjenom 3.

Ocjenom 2 ocjenjuje se pas koji očito ima problema s oštrinom i ustrajnošću i turnus jedva privede kraju.

Svako odstupanje od gore navedenog idealnog ponašanja umanjit će ocjenu srazmjerno težini odstupanja.

Članak 24.

Ustrajnost napadanja na divlju svinju

Ustrajnost u oblajavanju divlje svinje vrlo je bitna osobina prilikom lova istih. Zbog toga je koeficijent iz discipline ustrajnost u oblajavanju uz kvalitetu njuha i način pretraživanja terena najviši.

Kod ocjenjivanja ustrajnosti treba obratiti pažnju na volju za oblajavanje divljači i odustajanje odnosno napuštanje iste.

Kao prekid u lajanju koji snižava ocjenu za jedan smatra se prekid u oglašavanju više od 30 sekundi.

Pas koji intenzivno i konstantno oblajava divljač bez odustajanja i prekida u lajanju ocjenjuje se ocjenom odličan (5), jedan prekid rada ili oblajavanja smanjuje ocjenu na vrlo dobar (4), a dva prekida na ocjenu dobar (3).

Više manjih prekida od 10, 20, 25 sekundi se zbraja i sukladno tome ocjena iz ustrajnosti se snižava za pola ili cijelu ocjenu.

Tri prekida u oglašavanju veća od 30 sekundi isključuju psa iz daljnjeg natjecanja kao i jedan prekid duži od 2 minute.

Kada pas nađe divlju svinju treba oblajavati 10 minuta od trenutka pronalaženja bez obzira u kojoj minuti je pronašao divljač.

Članak 25.

Glas u gonjenju

Prilikom gonjenja divlje svinje pas mora istu glasno goniti. Oglašavanje može biti gušće ili rjeđe, ali mora biti neprekidno. Cjeni se osobito čist i zvonak glas karakterističan i tipičan za pasminu. Gonič mora biti sljedoglasan pas. Međutim ponekad se događa da zbog specifičnosti terena pas nema priliku sljedoglasno javljati trag ili ima problema s javljanjem traga pa se oglašava vidoglasno. Sljedoglasnost je vrlo bitna i pas gonič koji u prirodi ne goni sljedoglasno je neupotrebljiv za lov. Zbog toga se ova osobina posebno cijeni i psi koji gone sljedoglasno u gateru se posebno cijene i koeficijent za sljedoglasnost je veći od koeficijenta za vidoglasnost.

Sljedoglasan je onaj pas koji glasno prati trag divljači koju nije prethodno vidio. Psu koji glasno javlja svježi trag i prati isti do divlje svinje upisuje se sljedoglasnost.

Psu koji se oglašava samo dok vidi divljač upisuje se vidoglasnost, kao i psu koji je divljač vidio, pokrenuo i gonio vidoglasno, a nakon toga izgubio iz vidokruga i nastavio glasno goniti po tragu (pod utiskom viđene divljači).

Ukoliko pas ne može pokrenuti divljač ili se divljač sama ne pokreće, te pas ne može pokazati elemente gonjenja pretpostavlja se i upisuje ocjena 3 iz vidoglasnosti.

Psa koji se uopće ne oglašava prilikom gonjenja treba ocjeniti ocjenom 0 i isključiti s natjecanja. Pri tome se ne smije diskvalificirati psa koji očito zbog silne oštine i pokušaja hvatanja divljači pokreće divljač i kreće se nekoliko centimetara iza divljači.

Članak 26.

Poslušnost

Ovu disciplinu suci ocjenjuju od ulaska vodiča i psa u gater pa do završetka svih ispitnih disciplina. Posebno se ocjenjuje kako pas reagira na poziv ili znak vodiča te kako napušta divlju svinju na kraju turnusa.

Pas kojeg vodič dozove i dođe samostalno do čeke i vodiča u okviru 2 minute na jednostavnom ili 3 minute na proširenom ispitu ocjenjuje se ocjenom 5.

Psa koji na zapovijed ne dođe do čeke i vodič mu mora prići bliže da bi ga prekinuo u radu i nakon toga ga samostalno uhvati na glavnim prosjekama ne ulazeći u tablu neovisno koliko daleko od čeke, u okviru 2 minute (na jednostavnom) odnosno 3 minute (na proširenom) ispitu ocjenjuje se ocjenom 4.

Psa kojeg vodič sam uhvati u tabli u okviru 2 odnosno 3 minute ocjenjuje se ocjenom 3.

Pas kojega vodič ili manipulanti uhvate nakon isteka 2 odnosno 3 minute ocjenjuje se ocjenom 2.

Na proširenom ispitu u ukupnu ocjenu iz poslušnosti ulaze i elementi iz discipline vodljivost.

Članak 27.

Vodljivost u lovištu

Disciplina vodljivost ispituje se na proširenom ispitu. Na ovom natjecanju se u pravilu ispituju zreli, iskusni psi.

Disciplina vodljivost se provodi s vezanim ili nevezanim psom. Koeficijenti za ovu disciplinu su različiti i koeficijent za vodljivost vezan je 2, a za vodljivost nevezan je 4.

Vodič s psom dolazi do sudaca i postavi psa u sjedeći položaj pored lijeve noge. Nakon toga predstavlja sucima sebe i svog lovačkog pomoćnika, te nakon uputstava sudaca nastavlja s radom.

Prvi dio vodljivosti se sastoji od kretanja vodiča i psa prosjekom. Vodič se kreće prosjekom u dužini stotinjak koraka i pri tome mora promjeniti tri vrste kretanja (normalan hod, trk, i šuljanje). Prilikom svake vrste kretanja pas se mora nalaziti uz vodičevu lijevu nogu. Osim toga vodič se mora najmanje dva puta zaustaviti, a prilikom svakog zaustavljanja pas mora sjesti uz vodičevu lijevu nogu.

Drugi dio vodljivosti provodi se u visokoj šumi na način da se vodič zajedno s psom kreće samom šumom. Prilikom kretanja vodič obilazi drveće praveći osmice, obilasku s lijeve i desne strane drveća, šire i uže obilazeći drveće. Pri tome se pas mora kretati uz lijevu nogu vodiča i ne smije ometati vodiča prilikom kretanja. Ukoliko ima prostora za obilaženje drveta mora se kretati uz lijevu nogu vodiča, a ukoliko nema mjesta tada se kreće iza vodiča. Pri tome je nebitno kreće li se vodič s lijeve ili desne strane drveta.

Ukoliko radnje vodič provodi s vezanim psom pas se ne smije petljati povodnikom oko drveća.

Članak 28.

Odloživost

Odloživost se provodi samo na proširenom ispitu, isključivo individualno i odvojeno jedan od drugih pasa. Prilikom izvođenja ove radnje radi se isključivo s nevezanim psom i to na način da se najčešće ova radnja nadovezuje na vodljivost u lovištu. Nakon discipline vodljivost natjecatelj prema uputi sudaca nastavlja s kretanjem do mjesta koje odrede suci i tamo odloži nevezanog psa. Na psu ili kod psa ne smije ostati nikakvo pomoćno sredstvo kojim bi se pas osjećao ograničen u kretanju (povodnik, ogrlica, ranac, šešir, gumice na nogama ili vratu, itd.). Kada vodič tiho, u miru, bez glasnih naredbi odloži psa, nastavlja s kretanjem i odlazi iz vidokruga psa. Pas ne smije vidjeti vodiča, suce, gledatelje ili drugo pomoćno osoblje. Po isteku 2 minute od kada je vodič izišao iz vidnog polja psa ispaljuje se prvi hitac. Nakon isteka 2 minute od prvog hica ispaljuje se drugi hitac. Po isteku 2 minute od drugog hica vodič odlazi po psa. Ocjenjuje se ukupno ponašanje psa od trenutka odlaganja do trenutka preuzimanja psa od strane vodiča.

Ocjenom 5 ocjenjujemo rad psa kojega vodič u kretnji odvede do mjesta predviđenog za ispitivanje odložnosti, te ga odloži bez stajanja i zastajkivanja, a pas ostaje u onom položaju u kojem ga je vodič ostavio. Ako ga je vodič ostavio u ležećem položaju pas se može eventualno podići u sjedeći položaj i obrnuto te pri tom ne smije pokazivati nikakve znakove streloplašljivosti, ne smije lajati, zavijati, cviliti, niti se pokušati ustati i napustiti mjesto.

Ocjenom 4 ocjenjuje se pas koji ustane te ostane na mjestu, mirnog ponašanja bez lajanja i cviljenja.

Ocjenom 3 ocjenjuje se pas kada se pas ustane s mjesta gdje ga je vodič odložio i napusti to mjesto do 5 metara, a tada se samostalno popravi i ostane na mjestu. Tolerira se tiho zavijanje, cviljenje ili oglašavanje lajanjem do 2 puta u sjedećem ili ležećem položaju na mjestu gdje ga je vodič ostavio.

Ocjenom 2 ocjenjuje se pas koji ustaje, kreće za vodičem ali se u razmaku od maksimalno 20 metara sam ispravlja, te ponovno liježe i ostaje korektan do kraja ispitivanja navedene radnje. Ovom ocjenom također ocijenimo psa koji tiho cvili do kraja ispitivanja ili psa koji leži, sjedi i oglašava se lajanjem do 5 puta.

Ocjenom 1 ocjenjujemo psa koji glasno laje više od 5 puta, glasno zavija, ali ne napušta mjesto ili napusti mjesto na kojem je odložen dalje od 20 metara ali se ponovno korigira i ostaje odložen do kraja ove discipline.

Dozvoljene su dvije korekcije unutar 10-15 metara, ali se kod svake korekcije ocjena snižava za 1, a kod treće korekcije se pas diskvalificira.

Članak 29.

Rad na krvnom tragu

Disciplina „Rad na krvnom tragu“ ispituje se kao i na ispitu pasa po krvnom tragu uz obavezno korištenje krvi divlje svinje. Rad na krvnom tragu ispituje se na umjetnom krvnom tragu, a krv za polaganje krvnog traga priprema voditelj ispita u dogovoru sa sucima. Postavljanje krvnog traga u pravilu obavljaju suci, a na kraju krvnog traga postavlja se mrtva divlja svinja.

Rad psa po krvnom tragu ocjenjuje isključivo sudac koji ima položen rad krvosljednika. Svaki pas ispituje se na individualnom krvnom tragu, koji se postavlja dan ranije, a pri tome od vremena postavljanja do vremena izrade traga treba proći od 12 do 24 sata.

Krvni tragovi postavljaju se u dužini od 500 koraka ili 400 metara, s dva tupokutna zavoja, a međusobna udaljenost između pojedinih tragova treba biti minimalno 100 metara. Za izradu traga upotrebljava se krv divlje svinje, a za izradu traga upotrebljava se 3 dcl krvi. Krv se postavlja kapanjem krvi iz boce ili otiskivanjem krvi štapom i spužvicom o tlo.

Divlja svinja koja je položena na kraju krvnog traga ne smije biti pokvarena ni smrznuta, a utroba joj mora biti zašivena.

Predviđeno vrijeme za izradu traga je 30 minuta.

Vodič s psom dolazi na početak krvnog traga i vezuje psa na povodac za rad po krvnom tragu minimalne dužine 6 metara. Pri tome je uputno korištenje specijalnih povodnika i ogrlica za rad po krvnom tragu jer one bitno olakšavaju rad psu.

Nakon toga vodič zapovjeda psu da slijedi krv i kreću s radom. Rad po krvnom tragu je disciplina u kojoj se ocjenjuje zajednički učinak vodiča i psa, ali pri tome pas treba voditi vodiča do odstrijeljene divljači, a ne obrnuto. Prilikom rada pas može pratiti točno po samom tragu ili pored samog traga (ovisno o strujanju zraka). Nailaskom na svježi trag neke druge divljači pas može skrenuti desetak koraka s traga i ponovno se vratiti na isti, a da mu se ocjena ne smanjuje. Ukoliko se pas prilikom rada po tragu udalji s osnovnog traga do 20 metara i samostalno se ispravi, ocjena se također ne snižava. Svaka korekcija od strane sudaca ili vodiča, ako je pas sišao s traga više od 20 metara smatra se korekcijom i snižava ocjenu za jedan. Dozvoljene su tri korekcije, a kod četvrte korekcije se pas isključuje s daljnjeg natjecanja.

Pas koji u zadanom vremenu izradi trag zaslužuje jednu od slijedećih ocjena:

Ocjenom 5 ocjenit će se pas koji u zadanom vremenu bez ijedne korekcije od strane vodiča ili sudaca riješi trag i pronađe nastrijeljenu divljač.

Ocjenom 4 ocjenit će se pas koji uz jednu korekciju sudaca ili više manjih korekcija u okviru 20 metara od strane vodiča u zadanom vremenu pronađe nastrijeljenu divljač

Ocjenom 3 ocjenit će se pas koji u zadanom vremenu uz dvije korekcije pronađe divljač.

Ocjenom 2 ocjenit će se pas koji uz tri korekcije u zadanom vremenu pronađe nastrijeljenu divljač.

Ocjenom 1 ocjenit će se pas koji u zadanom vremenu pronađe divljač uz tri korekcije od strane sudaca i više manjih korekcija od strane vodiča.

Ocjenom 0 ocjenit će se pas koji u zadanom vremenu ne pronađe divljač ili ima više od tri korekcije.

Za rad koji nije opisan ovim ocjenama moguće je dodjeljivanje međuocjena.

Članak 30.

Završne odredbe

Ovaj Pravilnik donesen je od strane Izvršnog odbora HLS-a dana 27. travnja 2012. godine i stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik HLS-a

OCJENSKA LISTA – RAD NA DIVLJU SVINJU

IME PSA: _____ PASMINA: _____

SPOL: M - Ž OŠTENJEN: _____ VLASNIK: _____

BR. ROD.KNJIGE: _____ MIKROČIP/TETOVIRNI BR.: _____

RED. BR.	DISCIPLINE		KOEFIJENT	JEDNOSTAVNI ISPIT		PROŠIRENI ISPIT			
				OCJENA	BODOVI	OCJENA	BODOVI		
1.	PONAŠANJE NA PUCANJ		2						
2.	NAČIN TRAŽENJA I PRETRAŽIVANJA TERENA		8						
3.	KVALITETA NJUHA		8						
4.	GLAS KOD DIVLJE SVINJE PRILIKOM OBLAJAVANJA		4						
5.	OŠTRINA U RADU NA DIVLJU SVINJU		6						
6.	USTRAJNOST U OBLAJAVANJU		8						
7.	GLAS U GONJENJU	SLJEDOGLASAN	4						
		VIDOGLASAN	2						
8.	POSLUŠNOST		2						
9.	VODLJIVOST	NEVEZAN	4						
		VEZAN	2						
10.	ODLOŽIVOST		4						
11.	RAD NA KRVNOM TRAGU		6						
OCJENA: 5 – ODLIČAN 4 – VRLO DOBAR 3 – DOBAR 2 – DOVOLJAN 1 – MANJKAV 0 – NEDOVOLJAN		NAGR. RAZRED	I					170 - 210	231 - 280
			II					131 - 170	171-230
			III	80 - 130	120-170				

_____ (mjesto i datum)

_____ SUDAC (ovl.žig, potpis):